

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Ernszt János ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, ... jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, sajtó-helyreigazítás iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2008. április 7. napján meghozott, 19.P.20.682/2008/5. számú ítélete ellen a felperes részéről 6., az alperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A peres felek a másodfokú költségeiket maguk viselik.

Kötelezi az alperes által szerkesztett lapot kiadó ... Kft.-ét, hogy a Magyar Államnak külön felhívásra fizessen meg 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket. A további le nem rótt 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket a felperes illetékmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a felperes sajtó-helyreigazítás iránti kereseti kérelmének részben helyt adva, kötelezte az alperest, hogy az általa szerkesztett, ... című napilapban a perbeli cikkel azonos helyen és betűszedéssel 8 napon belül tegye közzé az alábbi közleményt:

„Helyreigazítás: Lapunk ...-i számában a „...” című cikkben

- azt a valós tény, hogy a cikk társszerzője és a ... pénztárosa között egy esetben vita keveredett egy előadás megtarthatósága kapcsán, a cikk címében olyan hamis színben tüntették fel, hogy az intézményben botrányok zajlanának
- olyan hamis látszatot keltettünk, hogy az intézményben, annak tudatos ellehetetlenítése, elértéktelenítése folya. Valóságban az intézmény tulajdonosa, a ..., a lehetőségeihez képest cselekszik a megfelelő karbantartás érdekében
- valótlanul állítottuk, hogy a vetítőtermén kívül a látogatók nem tudnak leülni
- olyan hamis látszatot keltettünk, hogy egy kölcsönös rugalmassággal lezárható vitában (elegendően voltak-e, és időben érkeztek-e a vetítés megkezdéséhez) kizárólag a ... munkatársai hibáztak volna

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és megállapította, hogy a peres felek a költségeiket maguk viselik. Az illetékről úgy rendelkezett, hogy abból 10.500 forintot az alperes által szerkesztett lapot kiadó gazdasági társaság köteles a Magyar Államnak külön felhívásra, míg a fennmaradó 10.500 forintot a felperes illetékmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Az ítélet indokolásában ismertette az Alkotmány szabad véleménynyilvánításról és a sajtó szabadságáról szóló rendelkezéseit, valamint a Ptk. 85. § (1) bekezdését és a PK 13. számú állásfoglalását. Kifejtette, hogy a felperes érintettsége megvalósult, tekintettel arra, hogy nem vitatottan üzemeltetője és döntő arányban tulajdonosa a ...nak. A perbeli cikk megállapításai döntő mértékben a ...ra vonatkoznak, így az üzemeltető és a tulajdonos érintettsége külön megnevezés nélkül is megállapítható, ezért a felperes sajtó-helyreigazítási kérelmével érdemben kellett foglalkozni.

Ezt követően utalt a Legfelsőbb Bíróság PK 12. és 14. számú állásfoglalására, a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény rendelkezéseire, valamint az Alkotmánybíróság 30/1992. (VI. 26.) számú és a 36/1994 (VI. 24.) számú határozataira és annak indokolására is.

A cikk címe tekintetében rögzítette, hogy a leírt két eset nem nevezhető botránynak, így a többes szám használata indokolatlan, és alkalmas olyan hamis látszat keltésére, mintha az intézmény működését sorozatos botrányok kísérnék, ezért e körben a helyreigazítást elrendelte.

A közintézmény elnevezéssel kapcsolatban a keresetet nem találta alaposnak. Kifejtette, hogy a felperes igazolt módon közpénzeket is kap az üzemeltetéshez, egyébként pedig olyan pontatlanságról, lényegtelen tévedésről van szó, amely a felperes megítélése szempontjából nem bír relevanciával, így a helyreigazítás elrendelésére nincs jogszabályi alap.

A keresetben a felperes kifogásolta azt a leírást is, hogy aznál nem érdemes kísérletezni. E körben sem találta alaposnak az elsőfokú bíróság a sajtó-helyreigazítási igényt, tekintettel arra, hogy ez a rész kizárólag arra vonatkozik, hogy ha felhős az ég, akkor a csillagvizsgáló helyett inkább a ...ot választják az érdeklődők. A bizonyítási eljárás során megállapítást nyert, hogy ez nem valótlan

állítás, nem kerültek a való tények hamis színben feltüntetésre, ezért ezt a kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság elutasította.

Sérelmezte a felperes azt is, hogy a cikk szerint lenyúlják az ingatlant, illetve az intézmény ellehetetlenítése zajlik a privatizációra való előkészítés jegyében. Az alperes e körben a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozott, azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a közlés alkalmas volt olyan hamis látszat keltésére, mely szerint a felperesnél tudatos leépítés folyik, ezért az alperest helyreigazítás közzétételére kötelezte.

Elrendelte a helyreigazítást abban a körben is, hogy nem lehetett leülni a várakozásra szolgáló épületrészben illetve folyosón, mert fényképpel igazoltta, hogy a folyosórészekben vannak székek, így ezek hiányára vonatkozó állítás ténybelileg nem megalapozott.

Az alkalmazott bonyolult vetítő mechanizmus körében a kereseti kérelmet nem találta alaposnak, mert a szerző saját élményeit, tapasztalatait írta le, ami a PK 12. számú állásfoglalás III. pontja alapján nem alapozza meg a helyreigazításra kötelezést.

Abban a körben, hogy az intézményben ...-én hideg, a vetítőteremben 22 fokos hőmérséklet volt, a kereseti kérelmet szintén elutasította, mert a közlést nyilvánvalóan szubjektív hőérzet támasztja alá, amit a bíróság a sajtó-helyreigazítási eljárás során nem vizsgálhat, mivel ez olyan véleménynyilvánítás, ami nem szolgálhat helyreigazítás alapjául.

A pénztárnál kialakult vitáról szóló rész tekintetében az elsőfokú bíróság a felek előadásának értékelésén túl tanúkat hallgatott meg. Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy olyan tanút, aki ebben a körben érdektelennek tekinthető, nem sikerült felkutatni. Azoknak a tanúknak a vallomása, akik az eseményeknek nem voltak közvetlen tanúi, nem volt érdemben figyelembe vehető. A cikk a kialakult vitát egyoldalúan mutatta be, holott a vita kellő rugalmassággal rendezhető lett volna, hiszen az megállapítható volt, hogy az újságíró és társai a meghirdetett kezdési időpontot követően 1-1,5 percen belül érkeztek a pénztárhoz, azonban egy ilyen vitának az nem megfelelő rendezési módja, ha az újságíró felemeli a hangját és pozíciójára, lehetőségeire hivatkozik, ezért a bíróság a helyreigazítást ebben a körben elrendelte, figyelemmel arra, hogy a cikk csak a felperesi alkalmazottak felelősségét emelte ki.

A felperes személyhez fűződő jogai súlyos megsértésének megállapítását is kérte, azonban arra hivatkozással, hogy a sajtó-helyreigazítás jogintézménye rendeltetésénél fogva nem alkalmas arra, hogy az általános személyiségi jogi megállapításokra sor kerüljön, s mivel az egyes eljárások összekapcsolását a törvény kizárja, ezért e körben a felperesi keresetet az elsőfokú bíróság elutasította.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

A felperes kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, elsődlegesen a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát az elsőfokú eljárás során előterjesztett indokai alapján, másodlagosan pedig az ítélet megváltoztatásával, az alperes perköltségben való marasztalását kérte túlnyomó pernyertességére tekintettel. Részletes indokolásában a PK 12. számú állásfoglalására hivatkozással kifejtette, hogy nem minősíthető lényegtelen tévedésnek a ... közintézményi minősége. Azt is kifejtette, hogy a ... ellehetetlenítése, elértéktelenítése alkalmas olyan hamis látszat keltésére, mintha az intézmény politikai háttéralkuk része lenne, amit erősít a közintézményi jelleg hangsúlyozása.

Az ...-ra vonatkozó állítás az elsőfokú bíróság szerint sem valótlan tényállításnak, sem a való tények hamis színben való feltüntetésének nem tekinthetők. Ezzel szemben az igazolást nyert, hogy a csillagvizsgálóban „felhős égbolt” esetén is vannak érdekes programok, így a közlés olyan hamis látszatot keltett, mintha a csillagvizsgáló rossz időjárási körülmények között látogatóinak nem tudna megfelelő programot nyújtani. A PK 12. számú állásfoglalása alapján kellett volna figyelembe venni a vetítőberendezéssel kapcsolatos közlést, ugyanis a vetítőberendezés speciális hűtési és melegítési karbantartási „szükségletei miatt” nem volt lehetőség a műsorváltoztatásra, így a cikk olyan hamis látszatot keltett, hogy a ...ban is lehetett volna a kezdést rugalmasan kezelni, azonban erre a személyzet hozzáállása miatt nem volt lehetőség. Kiemelte, hogy az átlagolvasó a cikkből nem azt szűrte le, hogy az egyéni hőérzet miatt lehetett hideg a ...ban, így a kijelentés egyértelműen tényállásnak tekinthető, amit a perben az alperes nem bizonyított és a pénztárnál lefolytatott - felek közötti - „vita” is bizonyítatlan maradt.

Sérelmezte a perköltség megállapításának arányát is, különös tekintettel arra, hogy a cikk érdemi mondanivalója tekintetében a bíróság a helyreigazítást elrendelte.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. A cikk címe körében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a perbeli írás nem ezt az egy kifogásolható esetet említette, hanem több bírálatot is megfogalmazott, így ismertette ... és gyermeke esetét. Ez a két dokumentált eset pedig indokolja a cikk címét. Kiemelte azt is, hogy a „botrány” kifejezés teljesen egyértelműen szubjektív megítélésből fakad, ami véleményként értelmezhető, így a PK 12. számú állásfoglalása alapján helyreigazítás elrendelésének nincs helye.

Az ingatlan ellehetetlenítése, értéktelenítése körében előadta, hogy az újságíró, saját, „kósza gondolatait” írta meg, ami szintén véleménynyilvánításnak tekintendő. A szerző pontosan megjelölte azt is, hogy milyen tényekből jutott erre a következtetésre, tehát a közlés hamis látszatot nem keltett. Azon közlés vonatkozásában, hogy a látogatók nem tudnak leülni, megalapozatlannak találta a helyreigazítás elrendelését, figyelemmel arra, hogy a szövegben csak a megjelölt folyosórészre lehetett érteni a kijelentést. Ezen túl kitért arra is, hogy nem a

felperes értékteleníti el az épületet, hanem a politikai hatalom gyakorlóit hozza olyan helyzetbe a tulajdonost, hogy az ingatlant ne tudja felújítani, karbantartani, emiatt kénytelen legyen azt privatizálni. Hivatkozott arra is, hogy a ...ban „körfolyosó van”, így a várakozók az egész folyosót nem láthatják be, azonban a tanúként meghallgatott ... vallomásaiban megerősítette, hogy azon a részen, ahol gyermekével várakozott, nem lehetett leülni. A tanútól egyébként nem lehet elvárni azt, hogy az egész körfolyosót bejárja, és meggyőződjék arról, hogy hol lelhető fel megfelelő ülőalkalmatosság. A PK 15. számú állásfoglalására tekintettel kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a felek vitájában a lefolytatott bizonyítás eredményét figyelmen kívül hagyta és azt is, hogy több tanú egybehangzó nyilatkozata igazolta, hogy a perbeni írásban megjelentek a valóságnak megfelelnek. Az pedig nem lehet sajtó-helyreigazítási per tárgya, hogy az érintett „újságíró apa idegességében” kifogásolható módon viselkedett. Kiemelte, hogy a kereseti kérelem korlátai között az elsőfokú bíróságnak kizárólag abban a kérdésben kellett volna döntenie, hogy megalapozottak-e a cikkben foglaltak illetve, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alátámasztotta vagy cáfolta azokat a kereseti kérelmeket, amelyeket a felperes előterjesztett. Az alperes szerint nincs olyan valós tény, amelyet hamis színben tüntetett volna fel illetve hamis látszatot keltett volna, ezért a helyreigazításra kötelezés törvénysértő.

A felperes az alperesi fellebbezés vonatkozásában kifejtette, hogy megalapozatlan az az állítás, miszerint „botrány” egyénenként eltérő módon értelmezhető, mert az negatív tartalmat hordoz és a két botrány a többes szám alkalmazását nem indokolja, az pedig, hogy a szerző a „kósza gondolatait” írta le, az a megfogalmazott állítások valóságtartalmát nem érinti. Előadta, hogy a cikkolvasó a folyosó „görbületét” nem képzeleli maga elé, így a leülési lehetőségek értékelésénél ennek jelentősége van.

Megítélése szerint a sajtó egyoldalú tájékoztatást adott, ezzel sértve a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 11. § (1) bekezdésének c) pontjában foglaltakat.

A peres felek fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményeként a tényállást helyesen állapította meg, és abból érdemben helytálló jogi következtetést vont le, ezért az így meghozott döntéssel a másodfokú bíróság egyetértett, annak indokaira is kiterjedően.

A Fővárosi Ítéltábla általánosságban az alábbiakat emeli ki.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok törvény védelme alatt állnak. Ezzel a rendelkezéssel a Ptk. védelmet kíván nyújtani a személyiség megsértésének mindenféle megnyilvánulásával szemben, ezen túl külön rendelkezik arról, hogy ha a jogsértő magatartás a sajtó útján történik, akkor az érintett fél, speciális jogvédelmet, sajtó-helyreigazítást kérhet, amelyre a Ptk. 79. § (1) bekezdése értelmében akkor kerülhet sor, ha a sajtószerv az érintett személyre vonatkozó valótlan tényállítást közöl vagy a való tényeket hamis színben tünteti fel. A hatályos jogszabályi

rendelkezők alapján a sajtószerv - jelen esetben az alperes - a sajtó-helyreigazítási eljárás során azt köteles hitelt érdemlően igazolni, hogy mindaz, amit az olvasók elé tár, az megfelel a valóságnak illetve a közölt tényeket nem tünteti fel hamis színben. Ez a tényállítások valóságtartalmára kiterjedő bizonyítás akkor is terheli a sajtószervet, ha híven közli más személy nyilatkozatát vagy átveszi más szerv közleményét.

Emellett figyelemmel kell lenni a sajtóról szóló 1986. évi II. törvényre, amely úgy rendelkezik, hogy az Alkotmányban biztosított sajtószabadság mindenki számára jogot ad arra, hogy nézeteit a sajtó útján közölje, kifejtse, de a törvény 3. § (1) bekezdése szerint a sajtószabadság gyakorlása nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével, tekintettel arra is, hogy a sajtó feladata a hiteles, pontos és gyors tájékoztatásról való gondoskodás.

A Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása rögzíti azt is, hogy a jogsértés elbírálásánál nem lehet a használt kifejezéseket elszigetelten vizsgálni, figyelemmel kell lenni a szövegkörnyezetre is, és az egymáshoz tartalmilag szorosan kapcsolódó, egymással összetartozó részeket összefüggésükben kell vizsgálni, továbbá a sajtóközleményt a maga egészében a kifogásolt közléseket, kifejezéseket valóságos tartalmuk szerint kell elbírálni. Ennek megfelelően kell megállapítani, hogy a sajtóközlemény kifogásolt részében illetőleg a közlemény egésze a tényállításaival meghamisítja-e, hamis színben tünteti-e fel a valóságot, tehát megalapozza-e a helyreigazítás elrendelését.

A sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó anyagi és eljárásjogi szabályok alapján a Fővárosi Ítéltábla - vizsgálva az elrendelt helyreigazítást - arra az álláspontra jutott, hogy az elsőfokú bíróság helyesen döntött, amikor a valótlan tényállítás és a hamis látszat keltése miatt részben ítélte alaposnak a felperes keresetét.

A másodfokú bíróság tekintve, hogy az elsőfokú bíróság érdemi határozatát részletesen, mindenre kiterjedően helyesen indokolta, álláspontját összefoglalóan az alábbiak szerint rögzíti. A címben szereplő „botrányok” kifejezés tekintetében azt kell kiemelni, hogy ennek a szónak a jelentéstartalma olyan többletkörülményt feltételez, ami a cikkben jelzett két eset alapján nem volt megállapítható. A botrány megjelölés a „mély erkölcsi felháborodást, megütközést, kínos feltűnést” jelent, a perbeli esetben azonban csak a látogatók és az intézmény alkalmazottai közti olyan nézeteltérésről volt szó, ami a ... működési szabályzata, gyakorlata alapján a köznapi értelemben vett megbotránkoztatás látszatát keltő kifejezés használatát nem indokolta.

Az ingatlan ellehetetlenítése, értéktelenítése körében írt „kósza gondolat” nem minősíthető az épület állagára vonatkoztatott véleménynek, következtetésnek, hanem ténylegesen hamis látszatot keltő közlés, ugyanis a közvélemény számára egyértelműen olyan jelentéstartalommal bír, hogy a felperesi intézménynél tudatos leépítés folyik, amelyet az alperes semmilyen módon nem igazolt.

Azzal is egyetértett a Fővárosi Ítéltábla, hogy az alperes az újságíró elmondása alapján a ...ban kialakult konfliktushelyzetet egyoldalúan mutatta be, nem nyilatkoztatta meg a másik érdekelt felet a kialakult vitával kapcsolatban, arról, hogy mi váltotta ki a „veszekedést” illetve, hogy mi volt az oka a nézeteltérésnek, ezáltal olyan hamis látszat alakult ki, hogy a vitában kizárólag a felperes alkalmazottainak a felelőssége volt megállapítható.

A felperesi fellebbezés tekintetében egyrészt arra kell rámutatni, hogy a „közintézmény” megjelölésnél az általános közfelfogásból kell kiindulni, abból, hogy az érintett intézmény rendelkezik-e állami pénzbeli juttatással.

Mivel a felperes valóban részesedik az állami juttatásokból, így a felperesre vonatkoztatott közintézményi minőség olyan lényegtelen tévedés, amely a felperes megítélése szempontjából a köznapi értelemben nem bír relevanciával.

Az ...val összefüggésben a „felhős az ég” esetére való utalással, az alkalmazott vetítőrendszerrel kapcsolatos illetve az intézményben észlelhető hőmérséklettel, hideggel összefüggésben közöltek pedig egyrészt megfelelnek a valóságnak, másrészt olyan véleménynyilvánításnak tekinthetők, amelyek a sajtó-helyreigazítás elrendelését nem alapozzák meg.

A perköltség tekintetében a másodfokú bíróság is úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte a pernyertesség és pervesztesség arányát, amikor a költségek viseléséről döntött.

A fentiek kiemelése mellett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése valamint a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - annak helyes indokaira utalással - helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült költségekről a Pp. 239. §-án keresztül is érvényesülő, Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott, figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében és a 14. §-ában foglaltakra is.

Budapest, 2008. szeptember 18.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő